

Vážení rodiče, vážení zákonní zástupci, vážení žáci,

dne 25. 5. 2018 nabývá účinnosti **nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)** (dále jen „nařízení“), které spolu se zákonem o zpracování osobních údajů nahradí dosavadní právní úpravu, tj. zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení se týká všech subjektů, které zacházejí s osobními údaji (ať už zaměstnanců, zákazníků, dodavatelů nebo žáků a studentů, rodičů, zákonných zástupců apod.). **Jednoznačně tak postihuje veškeré školské subjekty (správce osobních údajů). A to na základě:**

- **zákonné povinnosti a nezbytnosti zpracování osobních údajů školami či školskými zařízeními k provádění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce osobních údajů pověřen a**
- **oprávněného zájmu správce.**

1. Osobní údaje

V uvedených souvislostech je nutné si uvědomit, že osobním údajem je například **jméno a příjmení** konkrétní osoby, příp. **jakýkoliv jiný údaj, který umožní konkrétní osobu ztotožnit, tedy i telefonní číslo, emailová adresa, adresa bydliště atp.** Škola či školské zařízení obvykle zpracovává především osobní údaje učitelů, žáků, rodičů žáků a dalších zákonných zástupců nebo dokonce třetích osob (babička, dědeček, teta, chůva, sousedka). Tito lidé mají mimo jiné právo na to, aby jejich osobní údaje byly po určité době vymazány, resp. bylo na ně zapomenuto. Nejedná se však o právo nové, neboť jej znala již předcházející právní úprava.

Při zpracování osobních údajů jsme povinni vždy zohledňovat základní zásady zpracování dle čl. 5 nařízení – zákonnost, korektnost, transparentnost, účelové omezení, minimalizace údajů, přesnost, omezené uložení, integrita a důvěrnost, odpovědnost správce.

2. Zpracování osobních údajů nevyžadující souhlas (BEZ SOUHLASU)

Je-li pro zpracování osobních údajů opora v právním předpise nebo v oprávněném zájmu, pak od subjektu, jehož osobní údaje jsou zpracovávány, není na místě vyžadovat poskytnutí souhlasu se zpracováním (*na základě zákona = není třeba souhlas*).

Vysvětlení:

Podmínka zákonnosti zpracování osobních údajů se považuje za splněnou, pokud ke zpracování dojde zejména na základě některého z níže uvedených **důvodů**:

- **Prvním důvodem je právní předpis**, tj. v kontextu ochrany osobních údajů se jedná o **nařízení, zákon o zpracování osobních údajů, zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů** (např. vedení školní matriky podle § 28, vedení evidence úrazů dětí, žáků a studentů, k nimž došlo při činnostech souvisejících se vzděláváním – § 29, údaje shromažďované v souvislosti se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení a školských právnických osob (ŠPO) – § 144 a § 154 školského zákona), **vyhlášku č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů, údaje o zdravotní způsobilosti dítěte nebo žáka (zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů), o vyhlášku č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ale i o mezinárodní smlouvy prezidentského typu (do úvahy připadají především Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluva o právech dítěte nebo Úmluva o právech osob se zdravotním postižením). Postoj subjektu, jehož osobní údaje se zpracovávají, ani jeho zákonného zástupce, není pro školu relevantní. Čl. 6 odst. 4 nařízení počítá s možností **zpracování osobních údajů i pro jiný účel**, než pro který byly shromážděny, ať už na základě zákona nebo souhlasu subjektu. K tomuto zpracování by ovšem mohlo dojít **pouze z důvodů** obsažených v čl. 23 odst. 1 nařízení, tedy například za účelem **zajištění obrany nebo bezpečnosti státu, veřejného pořádku, vnitřní bezpečnosti apod.** Ve zcela výjimečném případě toto může nastat např. v situaci, kdy ředitel podává informace orgánům činným trestním řízení, je-li žák obětí trestného činu. Existují další zákonem **vymezené výjimky, které jsou upraveny zejména ustanoveními § 87, § 88 a § 89 občanského zákoníku. Do práva na soukromí nezasahuje ten (kdo oprávněně zpracovává osobní údaje a případně je dále používá), kdo pořizuje osobní údaje (např. fotografie) za účelem výkonu nebo ochrany práv osob.** Jako příklad lze uvést pořizování nebo použití **fotografií nebo záznamů o šikaně nebo jiném protiprávním jednání, dokumentace úrazů apod.** Dalším z příkladů oprávněného zpracování osobních údajů může být **situace, kdy se záznam nebo fotografie pořizuje k úřednímu účelu**, např. při styku s rodiči v souvislosti s řešením stížností, závažných výchovných nebo vzdělávacích otázek spojených s konkrétním žákem apod.**

Dalším oprávněným zásahem do soukromí (tedy povoleným zpracováváním osobních údajů jejich pořizováním nebo použitím) jsou tzv. vědecké, umělecké nebo zpravodajské licence (např. oprávnění novináře natáčet i bez souhlasu). Jako příklad lze uvést pořizování fotografií z veřejných akcí pořádaných školou pro novinářské či reportážní účely (např. do školních novin, místního zpravodaje a médií, aktuality na webových stránkách školy a v internetovém prostředí).

Od reportážních účelů je třeba odlišit pořizování fotografií výhradně za účelem propagace či zvýšení zájmu žáků o studium na dané škole (na tuto situaci už tzv. zpravodajská licence nedopadá). Proto je

u jednotlivých fotografií třeba rozlišit, zda je focena konkrétní osoba, která o pořizování snímků své osoby ví, konkludentně s ním souhlasí (např. pózuje a nic nenamítá) a zároveň ví, jak bude s fotografií nakládáno, nebo zda je pořizována fotografie velké skupiny osob pouze pro ilustrační účely. Zde není z povahy věci třeba trvat na souhlasu osob, jestliže není možné osoby jednotlivě rozpoznat.

V této souvislosti prohlašujeme, že veškeré audio-vizuální a multimediální materiály zachycující produkci žáků či žáky samotné, pracovníky školy a účastníky těchto produkcí a ve fyzické či elektronické podobě jejich zveřejnění prostřednictvím informačních kanálů, sociálních sítí a prostřednictvím Internetu je pouze povahy a charakteru reportážního a za účelem informační činnosti školy, tedy plnění úkolu ve veřejném zájmu.

3. Zpracování osobních údajů vyžadující souhlas (SE SOUHLASEM)

Dalším důvodem, při jehož splnění lze zpracování osobních údajů považovat za zákonné a tedy oprávněné, je souhlas subjektu, jehož osobní údaje se zpracovávají. Tento důvod dopadá na ty situace, které nepokrývá zákonem stanovená povinnost zpracovávat osobní údaje. Subjekt, k němuž se osobní údaje vztahují, není povinen souhlas poskytnout a nelze jej k tomu jakkoli nutit.

Jedná se zejména o následující zpracování osobních informací:

- zpracování údajů požadovaných při účasti žáků a studentů v soutěžích, přehlídkách apod., pokud reprezentují školu (jméno a příjmení, datum narození)
- zveřejnění nahrávky hudebních, tanečních a dramatických vystoupení žáků základních uměleckých škol ve smyslu reklamního účelu (výroba studiového záznamu výkonu)
- zveřejnění výtvarných a obdobných děl žáků na výstavě v galerii pro reklamní účely školy
- publikace fotografií žáků za účelem marketingové propagace školy (reklamní letáky apod.)
- údaje o žácích cestovním kancelářím a pojišťovnám sjednávajícím cestovní pojištění, popř. zájmovým vzdělávacím agenturám při organizaci školy v přírodě, lyžařského kursu, zahraničního zájezdu apod. (zejm. jméno a příjmení, adresa, datum narození, při výjezdu do zahraničí i rodné číslo a číslo pasu nebo jiného dokladu)

V praxi se může také jednat o situace, kdy zákonní zástupci žáků nebudou souhlasit se zanesením osobních údajů svých nebo svých dětí danou školu nebo školské zařízení navštěvujících, případně dětí starších 13 let, jejichž vyspělost bude tomuto věku odpovídat, do informačních systémů poskytovaných informačními společnostmi (např. informační systém spravovaný externí společností (zpracovatelem), který nakládá s tam vkládanými osobními údaji nad rámec zákona, nebo k nim má přístup - např. číslo bankovního účtu zákonných zástupců, které škola zná, protože z něj bylo přímo škole placeno, nelze v informačním systému bez souhlasu zpracovávat apod.) a naproti tomu budou preferovat kupř. komunikaci pouze v listinné podobě.

Jestliže subjekt, jehož údaje se zpracovávají, udělil ke zpracování souhlas, je třeba jeho osobní údaje zpracovávat pouze k účelu, ke kterému byl souhlas dán, přičemž zásadně nelze osobní údaje tohoto subjektu poskytovat třetím osobám. Pokud se jedná o situaci, kdy příslušný informační systém

je provozován třetím subjektem, pak je nezbytné, aby ze souhlasu přímo vyplývalo, že i s touto skutečností subjekt údajů souhlasí. Souhlas subjektu se zpracováním osobních údajů je nutné obdržet před jejich zpracováním. Doporučuje se, aby **souhlas byl poskytnut písemně**, tj. v podobě listinné nebo elektronické, pro účely pozdějších kontrol ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů nebo zřizovatele. Správce musí být po celou dobu zpracování údajů schopen doložit, že subjekt údajů souhlas udělil. V případě využití informačních systémů lze dovodit souhlas ze samotné logiky tohoto systému (uživatel – subjekt údajů zde uděluje souhlas např. tím, že zaškrtně příslušné políčko pro udělení souhlas ke zpracování).

4. Ochrana soukromí a ochrana osobnosti

Dále je třeba upozornit na to, že ochrana osobních údajů úzce souvisí s ochranou soukromí člověka, resp. s ochranou osobnosti, kterou upravují jiné právní předpisy, zejména zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zásadně platí, že do soukromí člověka nelze zasahovat, zároveň pak platí, že nelze nezákonně zpracovávat osobní údaje osob.

Zakazuje se zpracování osobních údajů a zvláštní kategorie osobních údajů (tzv. citlivých údajů), které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení, o faktech spojených s osobami zákonných zástupců dítěte (např. sociální situace v rodině), a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.

5. Zásady nakládání s osobními údaji

Zásady nakládání a ochrana osobních údajů jsou zpracovány v souladu s příslušnými nařízeními a legislativními předpisy ve vnitřních předpisech školy upravujícími postupy školy, jejích zaměstnanců, případně dalších osob při nakládání s osobními údaji, pravidla pro získávání, shromažďování, ukládání, použití, šíření a uchovávání osobních údajů. Vnitřní předpisy školy, stejně tak jako ustanovení v pracovně-právních dokumentech, rovněž upravují některé povinnosti školy, jejích zaměstnanců, případně dalších osob při nakládání s osobními údaji.

6. Často kladené otázky

1. Fotky žáků a zaměstnanců na sociálních sítích (instagram, facebook), v rámci školních almanachů apod. Je možné zveřejnit fotografie oceněných žáků (školní soutěže) s uvedením jména a příjmení?
Pokud jsou fotky používány za účelem informování o dění ve škole, zpracování takových osobních údajů pokrývá zpravodajská/novinářská licence (dle § 89 občanského zákoníku). Pro účely marketingových a jiných akcí nesouvisejících s informováním o dění ve škole, je nutné zajistit souhlas vyfocených osob.

Je potřeba vždy hledět na přiměřenost množství a zejména obsahu fotografií. Vše výše uvedené platí též pro fotografie pořízené v minulosti.

2. Jak řešit případy, kdy rodiče či jiní návštěvníci besídek či jiných produkcí, natáčí průběh produkce?

GDPR se nevztahuje na nakládání s osobními údaji pro osobní potřebu. Škola pořízení takového záznamu produkce návštěvníky není schopna ovlivnit. Na pořizovatele záznamu (pokud by jej chtěl využít pro jinou než osobní potřebu) se samozřejmě také vztahuje GDPR. Není tak potřeba přijímat nějaká speciální opatření v této oblasti.

3. Cestování žáků do zahraničí; soutěže, přehlídky, festivaly, exkurze a návštěvy apod.; situace kdy jsou vyžadovány osobní údaje žáků.

V těchto případech se jedná o zpracování osobních údajů žáků a jejich doprovodu prováděného správcem osobních údajů, kterým je poskytovatel autobusové přepravy, pořadatel soutěží, přehlídek nebo festivalů, muzeum apod. Toto zpracování je prováděno na právním základu plnění smlouvy – uzavřené mezi školou a poskytovatelem plnění (poskytovatel autobusové přepravy, pořadatel či muzeum atd.). Není tak potřeba vyžadovat od žáků souhlasy – poskytnutí jejich osobních údajů vyplývá z plnění povinností dle školského zákona, pakliže se jedná o školní akce realizované v souladu s ŠVP. Samotné nakládání s osobními údaji žáků poskytovatelem služeb škola nemůže ovlivnit, je věcí poskytovatele, aby nakládal s těmito osobními údaji v souladu s GDPR; je potřeba dbát tohoto, aby poskytovatel služby nevyžadoval nadbytečné osobní údaje.

4. Používání soukromých zařízení a soukromého hardware zaměstnanců pro zpracování osobních údajů.

Ve vnitřních předpisech upravujících nakládání s osobními údaji lze upravit zákaz používání soukromých zařízení zaměstnanců pro zpracovávání osobních údajů související s činností školy.

5. Na škole působí praktikant. Jak řešit z pohledu ochrany osobních údajů?

Stejně jako u zaměstnanců školy. V příslušné smlouvě s praktikantem lze řešit existencí doložky o mlčenlivosti v souvislosti s osobními údaji, které se praktikant dozví v průběhu praxe. Otázku vymezení předávaných osobních údajů praktikanta a rozsahu poučení ohledně nakládání s osobními údaji na praxi, resp. o čem který subjekt praktikanta poučí, lze řešit ve smlouvě o poskytování praxe uzavřené mezi školou poskytující praxi a vysílající školou praktikanta. Rozsah poučení praktikanta o správném zacházení s osobními údaji ve škole poskytující praxi by měl být stejný jako u zaměstnance školy.

V Opavě dne 22. 4. 2018.

Mgr. Ivana Sýkorová – ředitelka ZUŠ Opava

Mgr. Pavel Glogar – zástupce statutárního orgánu